

ת"פ 26868/11/11 - מדינת ישראל נגד א. צ.

ת"פ 26868-11-11

בית משפט מחוזי באר שבע
לפני: כבוד השופטת טלי חיימוביץ
מדינת ישראל
באמצעות עו"ד שקאף

נגד

א. צ. באמצעות ב"כ עו"ד שיין

גזר דין

הנאשם הורשע על פי הודאתו, בכתב אישום מתוקן, בעבירה של שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, על רקע חובות כספיים בהם הסתבך הנאשם, גמלה בלבו החלטה לפרוע אותם באמצעות שוד בנק. בתאריך 9.1.11 בשעה 11:00, הגיע הנאשם לבנק דיסקונט באשדוד, המתין כשעה, ובשעה 12:00 ניגש לדלפק הכספרית. הנאשם אחז עיפרון בידו וכיסה אותה בעיתון, כדי לעורר את הרושם כי הוא מחזיק כלי נשק או סכין, על מנת להפחידה. הנאשם הורה לכספרית לתת לו את כל הכסף, ואמר לה, כי אין לו מה להפסיד. בשל פחדה, שלפה הכספרית ₪ 14,000 מהקופה, מסרה לנאשם, והוא נמלט מהמקום.

הסדר טיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש.

לנאשם אין עבר פלילי.

בעניינו של הנאשם הוגשו מספר תסקירי שירות המבחן. מהתסקירים עולה כי הנאשם בן 45, גרוש ואב לשני ילדים, מתגורר בבית סבתו באשדוד. הוריו נפטרו, והוא מטפל באחיו בן ה-23 המתגורר בהוסטל מוגן, על רקע פיגור שכלי. הנאשם סיים 12 שנות לימוד במגמת מכונאות, שירת שירות צבאי מלא כמכונאי רכב, ועבד עד לאירוע כנהג מונית. לפני כשמונה שנים התמכר להימורים (משחקי קלפים), ונקלע לחובות כבדים, כולל עקב הלוואות בשוק האפור.

במסגרת הליך המעצר שולב הנאשם במרכז לטיפול בהימורים באשדוד, ובעמותת "אפשר" ברמת גן. מהדיווח הראשוני עלה כי הנאשם סובל מהתמכרות כפייתית, אשר באה לידי ביטוי בדחפים בלתי פוסקים להמר, הנובעים מצורך נפשי בריגושים, וממשאלה לזכות בכסף קל. ההליך כלל טיפול אינטנסיבי במסגרת מרכז היום, טיפול פרטני, ושני טיפולים קבוצתיים בעמותת "אפשר". במקביל, החל הנאשם לעבוד בחנות רהיטים בנתניה. מדווח המטפלת במרכז עלה, כי הנאשם משתף פעולה ומגיע באופן סדיר לטיפול, הפסיק לחלוטין את ההימורים, והערכה היא, כי הוא עובר הליך שיקום משמעותי, המונע מתוך רצונו הפנימי להתמודד עם התמכרותו. עוד הוסיפה, כי הנאשם נושא רגשות אשם, בושה

וחרטה בשל מעשיו. לאור ההליך הטיפולי הארוך והמוצלח שעבר הנאשם, ובהיות זו הסתבכותו הראשונה בפלילים, המליץ שירות המבחן על ענישה שיקומית טיפולית, שלא תגדע את ההליך שעבר עד כה. על כן הומלץ על עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, מאסר מותנה וצו מבחן לשנה, במהלכו ימשיך את טיפול הגמילה מהימורים.

כן הוגשה חוות דעת הממונה על עבודות השירות, בה נמצא הנאשם כשיר לבצע עבודות שירות.

כראיות לעונש מטעם הנאשם, הוגשו תלושי שכר, ומכתב ממעסיקו, לפיה הנאשם רציני, אחראי, חרוץ ובעל מוטיבציה גבוהה.

ב"כ המאשימה עתרה להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל ארוך ומשמעותי, מאסר מותנה, קנס ופיצוי למתלוננים. מתחם העונש הראוי לטעמה, הוא בין שנתיים וחצי לארבע שנות מאסר. הערכים שנפגעו הם ביטחון הציבור וביטחון הפרט. לטענתה, המלצת שירות המבחן אינה הולמת את חומרת הנסיבות. מדובר בעבירה חמורה, על פי העונש הקבוע לצידה בחוק, אשר תוצאותיה מלוות את קורבנות העבירה עוד זמן רב לאחר מכן, עד כדי פגיעה נפשית קשה ואובדן הביטחון והאמון. הודיית הנאשם והעדר עבר פלילי, אינם מספיקים כדי להטות את הכף באופן כה קיצוני.

ב"כ הנאשם עתר להשית על הנאשם מאסר על תנאי, או לחילופין מאסר שירוצה בעבודות שירות, נוכח הנסיבות המקלות הרבות. ראשית, ההליך השיקומי הארוך אותו עובר הנאשם מיום שחרורו מהמעצר, עברו הנקי, נסיבות חייו הקשות, גילו המבוגר, הודייתו, החיסכון בזמן שיפוטי ועוגמת נפש שנמנעה מהמתלוננת, שלא נדרשה להעיד בבית המשפט.

אשר לנסיבות העבירה, טען, כי לא היה שימוש בכוח ולא בנשק אלא בעיפרון, ואף סכום הכסף שנשדד אינו מהגבוהים. הסנגור ביקש להתחשב בכך שהנאשם שהה במעצר שבעה ימים, ולאחר מכן שוחרר בתנאים מגבילים, אשר לא הפר. בנוסף, זוהי הסתבכותו הראשונה בפלילים אשר נבעה מלחץ ופחד לחייו ולבני משפחתו, והוא אף הביע חרטה כנה.

הנאשם הביע צער וחרטה על מעשיו. לדבריו, היום הוא עובד ותומך בילדיו ובאחיו, הטיפול השיקומי שעבר וממשיך בו גם היום, הביא אותו להתנתק מעולם ההימורים. הוא שיקם עצמו ומבקש להמשיך בדרך חיובית.

דין

עבירת השוד נתפסת על ידי המחוקק כחמורה במיוחד, בהיותה טומנת בחובה פן אלים ופן רכושי, והעונש הקבוע לצידה, 14 שנות מאסר, מלמד על מידת החומרה. בית המשפט העליון התבטא לא אחת בעניין חומרתה של עבירה זו, והעונשים הראויים לצידה. ראה דברים שנאמרו בע"פ 5901/10 גולקו נ' מדינת ישראל (17.5.11):

"כבר נשפכו דיואות רבים על חומרתה של עבירת השוד, המצדיקה ככלל עונש מאסר מאחורי סורג וברית. לא כל שכן כשהיא נעברת בצירוף נשק..., ובנסיבות חמורות. ביטחונם האישי של עוברי אורח הוא יעוד מרכזי של בתי המשפט, ועליהם לעמוד בו, וליתן ידם להנחלת התחושה כי היורד לביטחונם, לכבודם ולרכושם של בני

אנוש אחרים, דינו מאסר משמעותי."

ראה גם דברים שנאמרו בע"פ 5665/12 עמור נ' מדינת ישראל (2012):

"עבירה זו אסור לה שתקנה אחיזה במחוזותינו ועלינו לפעול לעוקרה היכן שניתן. עבירת השוד פוגעת בציבור הקורבנות המסוים במסגרת האירוע, כמו גם בכלל האוכלוסייה כאשר גורמים עבריינים מאיימים על שלומה ורווחתה. על בתי המשפט להעביר מסר מרתיע לכל מי שבוחר להשיג רווח 'קל' בדרך עבריינית תוך פגיעה באנשים תמימים הנקרים בדרכם. כאמור, בנסיבות רגילות הרתעה זו צריכה לכלול מאסר בפועל".

הערכים החברתיים הנפגעים ממעשי השוד, הם זכות הקניין של הקורבן, והזכות לשלמות גופו. יש בעבירת השוד כדי לזרוע פחד ודמורליזציה בסביבה כולה. ביסודה מונח רצון להפיק רווח קל על חשבון הזולת, ומנגד פגיעה קשה.

בנסיבות העניין, מידת הפגיעה בערכים החברתיים היא ברף הבינוני, באשר לא היה שימוש באלימות, הגם שהנאשם עשה שימוש בפתק וחפץ הנחזה להיות נשק.

אשר למדיניות הענישה הנוהגת במקרים של שוד בנק באמצעות חפץ הנחזה לנשק, מצאנו את המקרים הבאים:

ע"פ 6752/10 יהודה טטראשוילי נ' מדינת ישראל (17.3.11). בית המשפט המחוזי השית על הנאשם 10 חודשי מאסר, בגין שוד כספרית תוך הצגת פתק, ואיום כי תשתוק. המערער ללא עבר פלילי, העבירה שבוצעה על רקע קשיים כלכליים. גם שם המליץ שירות המבחן על עונש שירות בעבודות שירות. הערעור על גזר הדין נדחה, ובית המשפט העליון אמר את הדברים הבאים: **"אכן למערער היתה זו מעידה ראשונה, שלמרבה המזל נסתיימה בתוצאות לא חמורות - אך היא מן הסוג המחייב ענישה משמעותית, לשם גמול והרתעת אחרים..."**

ע"פ 5265/12 ארז עמור נ' מדינת ישראל (2012) - בית המשפט המחוזי השית על הנאשם 20 חודשי מאסר בפועל בגין שני מעשי שוד. הראשון, ביחד עם אחר, של שליח פיצה, והשני, שוד כספרית בבנק באמצעות פתק, כשהוא נושא על גופו חפץ דמוי אקדח. העבירות בוצעו בשל קשיים כלכליים, ולמערער לא היה עבר מכביד. ערעורי שני הצדדים נדחו.

ע"פ 2678/12 סלאמה אבו כף נ' מדינת ישראל (2012) - בית המשפט המחוזי השית על המערער 42 חודשי מאסר בפועל (36 בצרוף הפעלת מאסר מותנה), בגין שוד כספרית בבנק באמצעות פתק, בו נאמר שתמסור את הכסף או שישפוך דלק. למערער עבר פלילי מכביד. בית המשפט העליון דחה את הערעור.

ת"פ (מחוזי באר שבע) 2036-10-10 מדינת ישראל נ' אביחי בכר (2012) - נגזרו על הנאשם 12 חודשי מאסר בגין שוד כספרית באמצעות פתק. הנאשם ללא עבר פלילי, ושירות המבחן המליץ על עבודות שירות. הנאשם סובל מבעיות נפשיות אשר החמירו על רקע שימוש בסמים, ושיקומו לא היה מלא.

ת"פ 42875-06-12 (מחוזי ת"א) מדינת ישראל נ' מוחמד סועאד (2013) - נגזרו על הנאשם, ללא עבר פלילי, 16 חודשי מאסר בפועל, בגין שתי עבירות שוד חנויות בתחנת דלק תוך איום על המוכר באמצעות סלע.

ת"פ (מחוזי חיפה) 21312-01-12 מ"י נ' אליהו חכמון (2012) - נגזרו על הנאשם 24 חודשי מאסר בפועל, בגין שוד כספרית באמצעות פתק, ואמירה שאם לא תוציא את הכסף, יוציא את האקדח. לנאשם עבר פלילי זניח, ושירות המבחן המליץ על ענישה שיקומית.

ת"פ (מחוזי ב"ש) 31751-05-10 מ"י נ' חיים ישראל בוזגלו (2010) - נגזרו על הנאשם 34 חודשי מאסר בפועל בגין שוד כספרית, באמצעות פתק, בו נאמר: **"יש לי רימון ונשק אני אחרי מאסר עולם"**. לנאשם 13 הרשעות קודמות. מהתסקיר עלה כי הנאשם סובל ממחלת נפש.

ע"פ 9094/12 איתן טספאי נ' מדינת ישראל (2013) - בית המשפט המחוזי השית על המערער 10 חודשי מאסר, בגין שוד כספרית בבנק באמצעות פתק, ואיום כי ברשותו נשק, ובמידה ולא תיתן את הכסף, ירה לעברה. הנאשם ללא עבר פלילי, והעבירה בוצעה על רקע קשיים כלכליים. שירות המבחן המליץ על עונש שירוצה בעבודות שירות.

בית המשפט העליון קיבל את הערעור והמיר את עונשו ל- 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, נוכח ההליך השיקומי הארוך שעובר המערער, באמרו את הדברים הבאים:

" יחד עם זאת, כידוע, לצד עיקרון האחידות בענישה נבחן העונש שנגזר על כל נאשם ונאשם בהתאם לנסיבותיו האינדיבידואליות. ניתן לזהות בפסיקה מקרים בהם הוטלו על נאשמים בעבירות שוד עונשים מקלים, נוכח נסיבות ביצוע העבירה ונסיבות הנאשם הייחודיות (וראו לדוגמא ע"פ 3879/12 פלוני נ' מדינת ישראל (30.1.2013)). המקרה שלפנינו חריג הוא בכל קנה מידה, וייתכן כי יהיה קשה למצוא מקרים הדומים לו שנדונו בפני בתי המשפט. נסיבות ביצוע העבירה מעידות על כך שהיא בוצעה מתוך ייאוש, ללא הפעלת כל שיקול דעת של ממש. בכניסתו גלוי פנים לסניף הבנק שלו, ובפנייתו לפקידה המכירה אותו, הביא המערער בעצמו לכך שהוא יובא לדין בגין העבירה אותה ביצע. אין מדובר בעברין חוזר או במי שתכנן ברצינות לחמוק מאימת הדין. מדובר באדם שחי לרוב חיים נורמטיביים, בנסיבות חיים קשות, והגיע, במצוקתו, לנקודת משבר קשה ממנה לא ראה כל מוצא. ברי, כי אין בכך כדי להצדיק את ביצוע העבירה כלל וכלל, ושיקול הדעת שהפעיל המערער עת החליט על ביצוע השוד היה שגוי ביסודו. כן אין להקל ראש בחרדה הרבה שחשה פקידת הבנק במעמד זה. כמו כן, נדמה כי ניתן ללמוד מנסיבות ביצוע העבירה כי מדובר במעידה חד פעמית, שחומרתה מובנת למערער. במצב דברים זה, ספק אם יש הכרח בהרתעת המערער מביצוע עבירות חוזרות בדרך של מאסר בפועל (וזאת בהתחשב בהרתעתו הנובעת מעונש המאסר על תנאי התלוי ועומד כנגדו), ויש לבכר את שיקומו. בעבר ציינתי בהקשר זה כי: "דווקא במקום בו אנו מזהים מעגל קסמים של מצוקה ועבריינות (ובמקרה הנוכחי, מצוקה חריפה מגיל ילדות) הדרך לקטיעתו אינה באמצעות החמרת הענישה, אלא באמצעות שיקום אפקטיבי ויצירת מנגנונים המאפשרים את המשך תהליך השיקום לאחר ריצוי העונש, לרבות שיקום כלכלי. העדרם של מנגנונים מסוג זה, ראוי שיציב מראה למול פניה של המערכת הפלילית, ויוביל לבחינה עצמית ולהקמת מערך מסייע ותומך לעבריינים שריצו את עונשם"

ממקבץ הפסיקה הנ"ל עולה, כי בעבירות שוד לפי סעיף 402(א) לחוק, שבוצעו בבנק, בדרך כלל באמצעות פתק, ברף אלימות נמוך, לעיתים רק עם פתק, ולעיתים גם עם דמוי נשק, ושלל פעוט באופן יחסי, מדיניות הענישה נעה בין עונשי מאסר קצרים של עשרה חודשי מאסר בפועל לנאשמים ללא עבר פלילי, ועד שלוש שנות מאסר לנאשמים בעלי עבר פלילי מכביד.

ב"כ הנאשם עותר לחרוג ממתחם העונש ההולם, בשל שיקול שיקום, ואכן, כל ענישה שלא תכלול מאסר בפועל, תהווה חריגה משמעותית מהמתחם. השאלה היא, האם בנסיבות העניין, שיקולי השיקום מצדיקים חריגה מהמתחם?

מדובר בנאשם מבוגר, ללא עבר פלילי, אדם שניהל רוב חייו הבוגרים אורח חיים נורמטיבי, ולפני מספר שנים התמכר להימורים, ונקלע למצוקה כלכלית בשל כך. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם עבר דרך שיקומית משמעותית, אשר תחזיר אותו לדרך המלך ממנה סטה לפני מספר שנים. לכך יש להוסיף את מכלול נסיבות חייו, כולל הטיפול באחיו הסובל מפיגור שכלי. בשקלול בין אינטרס הציבור, כולל אינטרס הגמול וההרתעה, לבין שיקול השיקום של הנאשם שבפנינו, סברתי כי שיקול השיקום גובר בנסיבות העניין, וכי אינטרס הציבור יבוא על סיפוקו גם בהשתתפות עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, וכן בפיצוי כספי למתלוננים.

אשר על כן אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

1. שישה חודשי מאסר שירוצה בעבודות שירות החל מיום 5.1.14 במתנ"ס ח' בשדרות הפרחים 18 באשדוד.
2. שנים עשר חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירה בה הורשע בתיק זה, או כל עבירת אלימות שהיא פשע.
3. פיצוי למתלוננים בסך 14,000 ₪, אשר יתחלק באופן ש-10,000 ₪ יוחזרו לבנק דיסקונט, ו-4,000 ₪ לחספריית המתלוננת. הפיצוי ישולם ב-28 תשלומים חודשיים שווים ורצופים בסך 700 ₪ לחודש החל מיום 10.2.14 ואילך.
4. אני מעמידה את הנאשם במבחן למשך שנה מהיום.

ניתן והודע היום, ד' שבט תשע"ד, 05 ינואר 2014, בנוכחות הצדדים.